

DIVADELNÝ ÚSTAV

Divadelný ústav, založený v roku 1961 je odbornou inštitúciou, ktorá sa zaoberá komplexným výskumom, dokumentáciou a poskytovaním informácií vo vzťahu k divadelnej kultúre na Slovensku od vzniku prvej profesionálnej scény v roku 1920.

Vo svojej odbornej činnosti systematicky zhromažďuje, vedecky spracováva a sprístupňuje zbierkové, archívne a dokumentačné fondy z histórie a súčasnosti slovenského profesionálneho divadla a zabezpečuje komplexný informačný systém o profesionálnom divadle na Slovensku. Vydáva odbornú pôvodnú a svetovú teatrologickú literatúru a divadelné hry slovenských i zahraničných autorov, spolupracuje s partnerskými inštitúciami na Slovensku aj v zahraničí, najmä s partnermi krajín V4. Vo vzťahu k zahraničiu je Divadelný ústav členom medzinárodných mimovládnych organizácií **ITI, ENICPA, EFAH, FIRT, IETM a SIBMAS**, prostredníctvom ktorých sa zapája do medzinárodných odborných teatrologických aktivít a projektov a v rámci tejto spolupráce i svojich ďalších pravidelných aktivít napomáha prezentácii slovenského divadla v zahraničí.

Na základe rozhodnutia Sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky listom č. SVS-204-2002/0433 zo dňa 27. 9. 2002 plní Divadelný ústav funkciu **Archívu osobitého významu**. Listom Sekcie verejnej správy MV SR č. SVS-204-2005/01082 zo dňa 15. 7. 2005 bol Archív Divadelného ústavu zaradený medzi **špecializované verejné archívy Slovenskej republiky** s akreditovaným pracoviskom výskumu a vývoja. Sekcia kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Slovenskej republiky zaevidovala listom č. MK-1227/2006-400/4464 zo dňa 6. 3. 2006 pod registračným číslom RM 86/2006 **Múzeum Divadelného ústavu**, z čoho vyplýva pre inštitúciu ďalšia odborná činnosť.

V roku 2007 rozšíril Divadelný ústav svoje aktivity o činnosť novozaloženého **Centra výskumu divadla**, ktoré vytvára platformu pre vedeckú a výskumnú činnosť v oblasti divadelnej histórie a teórie, sústreďuje sa na oblasť dejín slovenského divadla a drámy, vytvára moderné metódy pre ich analytické spracovanie, spresňuje terminológiu divadelných reálií a postihuje pozíciu slovenského divadla a drámy v stredoeurópskom kontexte. V tom istom roku sa stal Divadelný ústav spoluzakladateľom projektu **IS theatre.sk – Monitoring divadiel na Slovensku** s cieľom informovať divadelnú a širšiu kultúrnu obec o aktuálnom divadelnom dianí na Slovensku a prezentovať komplexné analýzy divadelných sezón; výstupy odborných hodnotiteľov tvoria on-line databázu a archív komplexného pohľadu na divadelnú sezónu v jednotlivých divadlách. Od marca 2007 vydáva mesačník o divadelnom dianí a umení na Slovensku **kod** obsahujúci recenzie aktuálnych divadelných inscenácií slovenských divadiel, rozhovory o divadle, portréty slovenských tvorcov, profily a programy slovenských divadiel, informácie o divadelných festivaloch, knihy o divadle, nové divadelné hry a preklady. Divadelný ústav je zakladateľom projektu **Nová dráma/New Drama** a už niekoľko rokov hlavným organizátorom **Festivalu inscenácií súčasnej slovenskej a svetovej drámy Nová dráma / New Drama**, spoluvyhlasovateľom súťaže pôvodnej dramatickej tvorby **DRÁMA**, súťaže pôvodnej dramatickej tvorby pre deti a mládež **ARTÚR**, ceny **Hašterica** a **Ceny H. Jurkowského** za oblasť bábkového divadla. V rámci svojho netradičného divadelného priestoru **Štúdio 12** prezentuje súčasnú slovenskú a európsku drámu i divadlo, usporadúva semináre, workshopy, scénické čítania; vo svojich ďalších aktivitách zabezpečuje domáce a zahraničné výstavy a ponúka služby knižnice, videotéky, fonotéky, prezentačné štúdium fondov a zbierok, rešeršné služby, reprografické služby, výstrižkovú službu, predaj domácej a zahraničnej divadelnej literatúry v informačnom centre **PROSPERO**. Za svoju vydavateľskú a výstavnú činnosť získal Divadelný ústav viacero významných ocenení.

V rámci právomocí a povinností Divadelného ústavu vyplývajúcich zo Zriaďovacej listiny inštitúcie sa rozhodnutím zriaďovateľa Ministerstva kultúry Slovenskej republiky jeho činnosť s účinnosťou od 1. 1. 2005 rozšírila o činnosť kancelárie Kultúrneho kontaktného bodu Slovensko zameranej na plnenie kultúrnych programov Európskej únie, od 1. 11. 2005 o činnosť v oblasti komunitného umenia na Slovensku a od 1. 12. 2007 o všetky úlohy Verejného špecializovaného archívu, Múzea Divadelného ústavu a Akreditovaného pracoviska pre výskum a vývoj ako aj tvorbu a realizáciu vlastných kultúrnych aktivít v rámci prevádzky Štúdia 12.

Kontrakty, ktoré Divadelný ústav predkladá v rámci svojej plánovanej činnosti pre rok 2008 vychádzajú z odborných aktivít vyplývajúcich zo Zriaďovacej listiny inštitúcie vrátane už uvedených činností Kultúrneho kontaktného bodu Slovensko, Centra pre komunitné divadlo – Divadla z Pasáže a nových vlastných kultúrnych aktivít Štúdia 12.

Názov kontraktu

Odborné činnosti súvisiace s divadelnou kultúrou na Slovensku a smerom do zahraničia (dokumentačné a archívne, knižničné, zbierkotvorné, vedecko-výskumné, edičné, kultúrno-vzdelávacie, informačno-prezentačné a ďalšie)

I. Činnosť Oddelenia divadelnej dokumentácie a informatiky

Názov: Archivačná a dokumentačná činnosť o divadelnej kultúre

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: doc. Ján Jaborník

Cieľ / význam:

Zhromažďovanie, odborné spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie archívnych, dokumentačných, knižničných, audiovizuálnych a scénografických historických zbierok a fondov o divadelnej kultúre na Slovensku: divadelnú literatúru, divadelné hry, scenáre, režijné knihy, periodickú a neperiodickú tlač, fotografické a propagačné materiály, scénografiká a zbierkové predmety, audio a audiovizuálne nahrávky divadelných inscenácií, nahrávky dokumentárnych filmov z oblasti divadla a ďalšie materiály, viažuce sa k histórii a súčasnosti divadelnej kultúry na Slovensku.

Uvedené aktivity sa spracúvajú v rámci Informačného systému Theatre.sk. Informačný systém IS Theatre.sk vznikol z dvoch pôvodne samostatných častí – informačného systému THEISA (kompletná databáza údajov o osobnostiach, divadlách, inscenáciách a podujatiach od vzniku slovenského profesionálneho divadla v r. 1920) a informačného systému THEISYDO (Win/ISIS – katalógy fondov a zbierok Divadelného ústavu). V roku 2008 sa informačný systém Divadelného ústavu rozšíril o archívny podsystem JANUS (zakúpená licencia, uvedenie do prevádzky 10/2008) a o podsystem CEMUZ (Centrálna evidencia muzeálnych zbierok), koordinovaný Slovenským národným múzeom. Cieľom projektu IS Theatre.sk je vytvorenie a sprístupnenie používateľského rozhrania pre širšiu a odbornú verejnosť s možnosťami základných tlačových výstupov, a tým aj skvalitnenie služieb verejnosti.

Popis / charakteristika činnosti:

Archívne fondy

Archívne fondy Divadelného ústavu pozostávajú z písomných a obrazových dokumentov mimoriadnej historickej a kultúrnej hodnoty, ktoré sa viažu k vzniku a histórii divadelnej kultúry na Slovensku (fond osobností divadla, fond divadiel a fond divadelných inštitúcií). Spravovanie Verejného špecializovaného Archívu DÚ vyžaduje viaceré náročné systematické odborné aktivity. Ide o koncepčne realizovaný zber materiálov a jeho odborné spracovávanie. Odborné spracovávanie sa realizuje systémom identifikácie, popisovania, triedenia, kategorizovania, odbornej evidencie a systematického ukladania, čo súvisí aj s rozvojom evidenčno-informačnej siete.

Štatút Verejného špecializovaného archívu vyžaduje nielen odborné spracúvanie, ale aj sprísnené požiadavky na odborné uloženie a najmä na všestrannú ochranu archívnych fondov, ako aj sprísnenejší a náročnejší režim v službách pre verejnosť, v bádani, vo využívaní a propagácii. Od roku 2008 uviedol Divadelný ústav do prevádzky informačný program JANUS, prostredníctvom ktorého sa uskutoční elektronická katalogizácia archívnych fondov

a vytvoria sa archívne pomôcky (sprievodcovia jednotlivými zbierkami). Cieľom je sprehľadnenie rozsiahlych archívnych fondov a v konečnom dôsledku skvalitnenie bádateľskej a vedeckej činnosti pracovníkov DÚ i poskytovaných služieb smerom k odbornej verejnosti.

Dokumentačné fondy

Dokumentačné fondy DÚ pozostávajú z písomnej, tlačovej a fotografickej dokumentácie činnosti slovenského profesionálneho divadelníctva. Väčšiu časť dokumentácie vytvára fond inscenácií, ktorý sústreďuje materiály o všetkých inscenáciách profesionálnych divadiel na Slovensku, ďalšiu časť dokumentácie vytvára fond osobností. Základné dokumentačné fondy napokon obsahujú fond tematických hesiel a programových bulletinov a tiež fond diapozitívov, negatívov a skenov. Tieto fondy sú východiskom k výskumnej, informačnej a propagačnej činnosti Divadelného ústavu a poskytovaniu služieb zákazníkom.

Knižničné fondy

Knižnica Divadelného ústavu zhromažďuje, spracúva, uchováva a sprístupňuje divadelnú i ostatnú príbuznú literatúru. Ide prevažne o teatrologickú literatúru. Knižnica poskytuje služby vedeckým a odborným pracovníkom, vedecko-výskumným pracovníkom príbuzného zamerania, pracovníkom v oblasti dramatických umení a najmä poslucháčom a pedagógom vysokých škôl – umeleckých a humanitných odborov. Knižnica odoberá tuzemské i zahraničné odborné periodiká. Zvláštnu časť fondu tvorí i literatúra získaná z pozostalostí.

Audiovizuálne fondy

Videozáznamy poskytujú najnázornejšie dokumenty o umeleckých divadelných aktivitách. Videotéka Divadelného ústavu obsahuje videonahrávky významných inscenácií divadiel na Slovensku vo všetkých žánroch, ako aj záznamy z mnohých slovenských divadelných podujatí. Súčasťou videotéky sú aj záznamy inscenácií a aktivít zahraničných súborov a divadiel.

Súčasťou fondov je fond fonotéky, ktorý je z väčšej miery v roku 2007 digitalizovaný a obsahuje záznamy inscenácií v slovenských divadlách, vzácne nahrávky spomienok slovenských divadelníkov, ako aj niektoré relácie prehraté z vysielača Slovenského rozhlasu. Videotéka a fonotéka poskytujú služby pre verejnosť.

Zbierky galerijnej a muzeálnej hodnoty

Zbierky galerijnej a muzeálnej hodnoty tvoria umelecké diela a predmety mimoriadnej historickej a kultúrnej hodnoty, viažuce sa k profesionálnemu divadlu na Slovensku. Zbierky galerijnej a muzeálnej hodnoty tvoria scénografický fond a fond zbierkových predmetov. Úlohou scénografického fondu je zhromažďovať, odborne spracúvať a sprístupňovať svoje súčasti. Predmety zo zbierok galerijnej a muzeálnej hodnoty sa často stávajú súčasťou scénografických, biografických či iných výstav, vrátane výstupov v podobe bulletinov či iných publikácií. Od roku 2007 sa DÚ pripojil k organizáciám, ktoré kooperujú na projekte CEMUZ – Centrálnej evidencii muzeálnych zbierok. Jej cieľom je kompletná elektronická evidencia zbierok galerijnej a muzeálnej hodnoty, ktoré tvoria jeden z najhodnotnejších a najprezentovanejších fondov DÚ.

I. Informatizácia fondov a zbierok Divadelného ústavu – IS THEATRE SK

Vzhľadom na mimoriadnu hodnotu fondov a zbierok Divadelného ústavu, zefektívnenie ich využívania a súčasne ich väčšej ochrany, prebieha postupná informatizácia fondov a zbierok Divadelného ústavu.

Informačný systém IS Theatre.sk vznikol z dvoch pôvodne samostatných častí – informačného pod systému THEISA (kompletná databáza údajov o osobnostiach, divadlách, inscenáciách a podujatiach od vzniku slovenského profesionálneho divadla v r. 1920) a informačného pod systému Win/ISIS – katalógy fondov a zbierok Divadelného ústavu).

V roku 2007 sa IS THEATRE SK rozšíril o archívny podsystém JANUS, v ktorom sa uskutočňuje elektronická evidencia a spracovanie archívnych jednotiek, a muzeálny podsystém CEMUZ (Centrálna evidencia muzeálnych zbierok), v ktorom prebieha elektronická evidencia a spracovanie zbierok galerijnej a muzeálnej hodnoty.

Cieľom projektu IS THEATRE SK je vytvorenie a sprístupnenie používateľského rozhrania pre širšiu a odbornú verejnosť s možnosťami základných tlačových výstupov, a tým aj skvalitnenie služieb verejnosti.

Informačný pod systém THEISA

Informačný systém THEISA je spracovaný na základe Koncepcie rezortnej časti štátneho informačného systému a v súlade so Zákonom č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme. Cieľom informačného systému divadelnej dokumentácie THEISA je:

- vytvorenie kompletnej databázy osobností, divadiel, súborov, inscenácií a podujatí slovenských profesionálnych divadiel od r. 1920 (časť Číselníky).
- vytvorenie a sprístupnenie moderného užívateľského databázového a rešeršného systému pre návštevníkov Divadelného ústavu a ďalších záujemcov s možnosťami rôznych užívateľských výstupov, vrátane výstupov pre odborné publikácie (časť Zostavy)

spracovanie vopred definovaných používateľských výstupov pre odborné bibliografické publikácie (publikácia Divadlá na Slovensku – ročenka profesionálnych divadiel s ročnou periodicitou; Kalendárium divadelných osobností) (časť Ročenka)

V roku 2008 DÚ skompletizoval databázu premiér v slovenských profesionálnych divadlách v horizonte rokov 1920 – 2008. V roku 2009 plánujeme napĺňanie jednotlivých komponentov databázy informáciami kopírujúcimi obsah príslušných inscenačných obálok fondu inscenácií. Cieľom projektu je naplniť skompletizovanú databázu premiér plnohodnotnými a overenými údajmi o tvorcach jednotlivých inscenácií a základnou bibliografiou, ktorá sa nachádza v príslušných obálkach, a ich prepojenie s databázou zdigitalizovaných fotografií a audiovizuálnych záznamov.

Sprístupnením databázy užívateľom sa urýchľuje a skvalitňuje prístup k informáciám a predlžuje sa životnosť dokumentačného materiálu.

Databázový a rešeršný podsystém Win/ISIS:

Informačný podsystém Win/ISIS je produktom UNESCO. Ide o databázový a rešeršný systém s medzinárodnou pôsobnosťou. Databázový a rešeršný systém Win/ISIS slúži predovšetkým na evidenciu a katalogizáciu, čím tvorí doplnenie k informačnému podsystému THEISA.

Katalogizačné záznamy v jednotlivých databázach rešpektujú záväzné predpisy a súčasne špecifiká odborného (teatrologického) spracúvania fondov a zbierok Divadelného ústavu.

V systéme WIN/ISIS prebehla a priebežne prebieha druhostupňová evidencia nasledujúcich dokumentačných materiálov a zbierkových predmetov:

- knižničné fondy
- zbierka makiet
- fond videotéky
- bibliografia
- fond tematických hesiel
- fotografie, skeny
- fond fonotéky
- archívne dokumenty

Strategické úlohy pre rok 2009:

- riešenie systému zálohovania (potreba externej spolupráce)
- sprístupnenie informačného systému v rámci lokálnej siete DÚ (zadávanie údajov)
- úprava štruktúry na základe priebežne zisťovaných potrieb interných a externých používateľov
- príprava kompletnej používateľskej verzie informačného systému (elektronických katalógov)
- kompletne sprístupnenie informačného systému (elektronických katalógov) pre odbornú a širšiu verejnosť v rámci služieb DÚ
- on-line sprístupnenie databázy fondu inscenačných textov
- on-line sprístupnenie databázy inscenácií profesionálnych divadiel 1920 - 2008
- spätné doplnenie chýbajúcich údajov o tvorcoch (na základe overených údajov z bulletinov) do databázy inscenácií v podsystéme THEISA 1920 – 2008, prepojenie s databázou zdigitalizovaných inscenačných fotografií – sledovaným výstupom je vytvorenie tzv. elektronických obálok. Cieľom je skvalitnenie služieb verejnosti, racionalizácia a vyššia efektivita práce zamestnancov DÚ i ochrana analógovej formy dokumentačných jednotiek

V rámci prebiehajúceho odborného spracúvania fondov a zbierok Divadelného ústavu v IS Theatre.sk, budú v roku 2009 prebiehať aj nasledujúce konkrétne činnosti:

1. Elektronické spracovanie Fondu tematických hesiel: prehliadky, festivaly, zájazdy slovenských divadiel doma a v zahraničí
2. Vytvorenie a elektronické spracovanie doposiaľ nepokrytých dokumentačných jednotiek a tematických okruhov v rámci Fondu tematických hesiel
3. Nákupy: pozostalosť a ponúknuté materiály – K. Vyskočil (druhá časť), E. Lehuta, P. Čanecký, V. Čáp, Š. Hudák (druhá časť), V. Štefko (tretia časť), M. Štauder (druhá časť), F. Perger, H. Bezáková, G. Polónyová, Š. Figura, F. Lipták, J. Válek, A. Grusková.
4. Udržiavanie a revitalizácia fondov a zbierok Divadelného ústavu, retrospektívne dopĺňanie o excerpované dokumentačné materiály
5. Systematické dopĺňanie a spracúvanie dokumentačných materiálov a zbierkových predmetov; vrátane teatrologického spracovania materiálov získaných akvizičnou činnosťou Divadelného ústavu
6. Odborný teatrologický výskum a zber pramenných materiálov – príprava k publikácii a výstave pri príležitosti 50. výročia vzniku Divadelného ústavu

Počítačové spracovávanie ročných štatistických výkazov pre ŠÚ SR a MK SR

Divadelný ústav je na základe poverenia Ministerstva kultúry SR zodpovedný za zber a spracovanie štatistických formulárov o profesionálnom divadle pre Štatistický úrad SR. Divadelný ústav sa zúčastňuje aj na aktualizácii štruktúry sledovaných dát a práci na ďalších projektoch, spojených so zjednocovaním zberu a štatistických dát pre potreby analýz kultúrnej politiky v jednotlivých európskych krajinách. Získané údaje Divadelný ústav prehľadne spracúva a poskytuje potreby ŠÚ SR a MK SR. Divadelný ústav získava a ďalej spracúva pre interné potreby (Divadelná ročenka) a potreby širšej odbornej verejnosti aj informácie o repertoári divadiel, o pripravovaných premiérach a iných divadelných podujatiach.

II. Digitalizácia fondov a zbierok Divadelného ústavu

Samostatnou činnosťou Oddelenia divadelnej dokumentácie a informatiky sú práce na digitalizácii fondov a zbierok DÚ. V septembri 2006 bola v rámci ODDI založená špeciálna divízia digitalizácie, ktorá má za cieľ zabezpečiť prípravu DÚ na pripojenie sa k projektu digitalizácie pamäťových inštitúcií, koordinovanej MK SR. Práca uvedenej divízie sa riadi

štandardmi a technologickými odporúčaniami Rady ministra pre informatizáciu kultúry. Cieľom projektu digitalizácie je kompatibilita, interoperabilita DÚ s partnerskými inštitúciami doma i v zahraničí, ochrana archívnych a dokumentačných fondov DÚ, flexibilita ich využívania a ich on-line prístupnosť. V priebehu rokov 2007 - 2008 sa podarilo v internom prostredí, príp. spoluprácou s externým prostredím zdigitalizovať najvzácnejšie divadelné fotografie, sklenené negatívy (nutné vzhľadom k nepoužiteľnosti v ich analógovej forme i v záujme ich ochrany pred znehodnotením), prepísať VHS záznamy divadelných inscenácií (ako fond s vysokou frekvenciou užívania boli obzvlášť vystavené nebezpečenstvu opotrebovania až úplného znehodnotenia) a čiastočne zdigitalizovať predmety zbierky galerijnej a muzeálnej hodnoty (scénické a kostýmové návrhy, výtvarné plagáty).

V roku 2009 budú prebiehať nasledujúce činnosti týkajúce sa digitalizácie:

- Videotéka – pokračovanie prepisovania video záznamov inscenácií na DVD nosiče
- Digitalizácia ďalších inscenačných fotografií, ich prepojenie s fondom inscenácií evidovaných v podsysteme THEISA (vytvorenie „elektronických obálok“)
- Digitalizácia ďalších predmetov zo zbierok galerijnej hodnoty – výtvarných divadelných plagátov a scénických návrhov od roku 1989 do súčasnosti (v roku 2009 Divadelný ústav pripravuje tematickú výstavu)

Múzeum Divadelného ústavu

V rámci svojho nového statusu (2006) Divadelný ústav realizoval od januára 2008 prvú fázu projektu: napojenie sa na databázu múzejných zbierok CEMUS, v rámci ktorej prebieha elektronické spracovanie fondu Zbierok galerijnej a muzeálnej hodnoty.

Súčasťou aktivít Múzea divadelného ústavu je aj medzinárodný projekt Divadelná architektúra v stredoeurópskom priestore – vývoj, vplyvy, súčasný stav a možnosti ďalšieho rozvoja. Je to viacročný projekt divadelných ústavov a múzeí Slovenska, Poľska, Čiech, Maďarska a Slovinska, ktorý zahŕňa typ spolupráce na báze uchovávaní a rozvoja spoločného kultúrneho dedičstva. Projekt zhrnie všetky poznatky o divadelných budovách (historických i súčasných), vzájomné väzby, súvislosti a špecifiká v oblasti architektúry. Hlavným cieľom projektu je vytvorenie databázy – elektronického archívu; vydanie odbornej publikácie, multimedialného DVD, výstavy, workshopy a semináre.

V roku 2009 sa spolupráca sústreďí na informatizáciu a digitalizáciu vyzbieraného materiálu z fondu dokumentácie, archívu a zbierok muzeálnej i galerijnej hodnoty, jeho selekciu a následnú prezentáciu (výstavy, workshopy, semináre).

II. Činnosť Projektovo – marketingového oddelenia

Názov : Kontrakt na aktivity Projektovo – marketingového oddelenia

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Mgr. art. Maja Hriešik

Stručná charakteristika projektu:

Do kompetencie Projektovo – marketingového oddelenia patrí koordinácia projektov zameraných na podporu a prezentáciu súčasnej divadelnej tvorby a nové postupy vo vzdelávaní, práci s mládežou a inovácia spôsobov komunikovania s verejnosťou. Zastrešuje kompletný program prioritných projektov Kreativita a inovácia a projektu 89-09. Projekt Kreativita a inovácia pozostáva z inovatívnych, propagačných a edukačných projektov, ktoré sa venujú mladšiemu divákovi alebo autorovi – New Writing – Dramaticky mladí (dielne písania pre deti a mládež), súťaž Dráma a edukačné projekty a aktivity Štúdia 12 (Mliečne zuby, Divadelný film a Čítame pre školy). Projekt '89 zahŕňa výstavnú, bádateľskú a autorskú časť a je súčasťou zaznamenávania 20. výročia Nežnej revolúcie. Zahŕňa celý výskumno-vzdelávací projekt Deti revolúcie zameraný na podporu mladých divadelných vedcov.

Oddelenie koordinuje činnosť Centru pre výskum divadla, pod ktorého kompetencie patria veľké výskumné projekty *Dejiny slovenského divadla a Dejiny slovenskej drámy*. V rámci propagačných aktivít Divadelného ústavu koordinuje administrovanie webovej stránky www.theatre.sk a prevádzku prezentačného, multimediálneho priestoru Štúdia 12. Osobitou zložkou aktivít projektu je aktivita smerovaná na prezentáciu a medializáciu aktivít Divadelného ústavu ako aj spolupráca s divadlami a nezávislými slovenskými subjektami na prezentácii mladej slovenskej scény na Slovensku (v *Štúdia 12* a partnerských inštitúciách) a v zahraničí (v spolupráci s OVV).

Názov projektu: Kreativita a inovácia

Čas trvania projektu: celoročne

Garant projektu: Maja Hriešik, Zuzana Ferenczová, Katarína Weissová, Ján Šimko

Projekt reaguje na európsku rok Kreativitu a inovácie 2009 a nadväzuje na doterajšie edukačné a inovatívne projekty Divadelného ústavu so zameraním na mladých autorov a mladého diváka. Rozvíja nové metodológie v oblasti bádania a edukácie a snaží sa podporiť autorskú tvorbu a súčasných autorov.

SÚŤAŽ: Dráma 2008

Divadelný ústav pripravuje na rok 2008/2009 deviaty ročník súťaže pôvodných dramatických textov – divadelných hier v slovenskom jazyku Dráma 2008. Vyvrcholením súťaže počas festivalu Nová dráma / New Drama je, okrem udelenia ceny za najlepší text / divadelnú hru, realizácia Divadelného Trojboja, kde majú slovenskí dramatici možnosť prezentovať svoje nové hry prostredníctvom scénického čítania, naštudovaného profesionálnym tímom divadelníkov.

Jednotlivé etapy súťaže **Dráma 2008:**

- **December 2008:** Vyhlásenie výzvy súťaže pre dramatikov

- **Február 2009:** deadline súťaže
- **Máj 2009:** vyhlásenie finálnych textov a spolupráca autorov s lektorom-dramaturgom na príprave textov na publikovanie. Zámerom spolupráce je zvýšiť kvalitu textov, či umožniť autorom, aby pod dohľadom praktika (režiséra, alebo dramaturga) prenikli hlbšie do problematiky dramatického textu. Vyhlásenie finalistov počas festivalu Nová Dráma / New Drama, kedy sa uskutoční TROJBOJ – inscenované čítanie finálnych textov. Vyhlásenie víťaza na záverečnom ceremoniály festivalu
- **priebežne počas roku 2008:** spolupráca s autormi – finalistami súťaže na propagácii ich tvorby

VZDELÁVANIE: *New Writing – Dramaticky mladí*

Hlavným cieľom dlhoročného projektu, ktorý bol spustený v roku 2007, je vytvoriť vzdelávaciu platformu pre najmladších autorov, budúcich slovenských tvorcov a poskytnúť im priestor na získanie znalosti a zručnosti v písaní textov, zvýšiť zručnosti lektorov a pracovníkov s mládežou. Zámerom je investovať do slovenskej dramatickej tvorby cez pestovanie najmladších autorov, so snahou hľadať novú originalitu, súčasnosť a kvalitu. Tento nový program vznikol podľa vzoru anglických vzdelávacích modelov a za medzinárodnej spolupráce so zahraničnými lektormi. Vzdelávací program pozostáva z dvoch podprojektov:

- A. celoslovenské celoročné dielne pre deti a mládež – prebiehajú v siedmich mestách Slovenska a cyklus vrcholí scénickou prezentáciou vzniknutých textov počas festivalu Nová dráma / New Drama v máji 2009. Zameraný je na podporu autorskej tvorby a je určený žiakom základných a stredných škôl. Chce prehliadť vzťah detí a mládeže k divadlu, podporiť neformálne (kreatívne) vzdelávanie.
- B. Cyklus dielní pre lektorov a pracovníkov s mladými autormi a príprava metodickéj príručky. Zámerom je iniciovať vznik metodických pomôcok pre pedagógov umeleckých škôl v sfére dramatická výchova (s dôrazom na autorskú tvorbu) a zvyšovanie ich zručnosti ako lektorov v sfére súčasná dráma, čím sa projekt snaží o zvýšenie kvality dramatickej výučby na ZUŠ a napojenie sa na divadlo v rámci stredných škôl nie iba umeleckého zamerania.

Jednotlivé etapy:

- **Január – máj:** dielne písania v siedmich mestách Slovenska; príprava metodiky autorského písania pre deti a mládež
- **Február – december:** dielne pre lektorov v rôznych regiónoch pod vedením dramaturgov, režisérov a teatrológov
- **Apríl 2009:** príprava scénickej prezentácie výsledkov dielní
- **Máj 2009** – verejná prezentácia výsledkov dielní prostredníctvom inscenovaného čítania na javisku profesionálneho divadla počas festivalu Nová dráma / New Drama; prezentácia publikácie Metodika autorského písania
- **September 2009** – dielňa pre slovenských lektorov, učiteľov ZUŠ počas Festivalu Divadelná Nitra pod vedením zahraničného lektora
- **Priebežne** – spolupráca a komunikácia so zahraničnými partnermi na príprave spustenia medzinárodnej tvorivej siete pre najmladších autorov Platform 11

Štúdio 12 – vzdelávacie a inovatívne projekty:

Výraznou súčasťou aktivít DÚ sú projekty Štúdia 12, ktoré sa profiluje ako laboratórium pre novú drámu a divadlo, priestor pre workshopy a vzdelávacie aktivity a prezentačné aktivity súvisiace aj s inými aktivitami DÚ. Sekundárne aj ako priestor pre inscenácie. V roku 2009

v rámci európskeho roku Kreativita a inovácie rozširuje ponuku vzdelávacích, interaktívnych programov pre mladých ľudí a viaceré svoje aktivity interaktívnym smerom, poskytuje alternatívne možnosti k rozvoju vzdelávania. Projekt Štúdia 12 v roku 2008 zahŕňa viacero vzdelávacích cyklov:

- **Čítame pre stredné školy – od druhej polovice roku 2009** (dvakrát mesačne – cyklus inscenovaných čítaní a prednášok, ktorého cieľom je predstaviť najzásadnejšie hry európskej drámy dvadsiateho storočia žiakom stredných škôl a viesť ich k diskusiám a analýzam textov.
- **2. cyklus Mliečne zuby – január – jún 2008.** Cyklus prvých (autorských) inscenácií mladých tvorcov, ktorý sa od roku 2007 realizuje v spolupráci s Vysokou školou múzických umení, ktorého cieľom je podporiť vznik a najmä uvádzanie súčasných textov mladých autorov na súčasné témy a hľadanie nových inscenačných možností v uvádzaní súčasnej drámy.
- **Celoročne:** Uvedenie 5-6 premiér autorských projektov zamerané na prezentovanie súčasnej drámy a minoritné/komunitné divadlo
- **Celoročne:** prezentácia zaujímavých projektov a inscenácií z krajín V4 v rámci spolupráce so slovenskými partnermi z mimobratislavských divadelných nezávislých centier, ktorého cieľom je prezentácia súčasného umenia, prezentácia tvorby vznikajúca v mimobratislavských mestách a výmena skúseností na poli vzdelávania a propagácie divadla medzi partnerskými inštitúciami
- **Divadelný film** – dramaturgická línia, ktorá spojí štyri oblasti – divadlo, tanec, film a výtvarné umenie, má umožniť divadelným tvorcom nájsť svoje publikum v inom médiu, v prostredí internetu.
  - **prvý polrok 2009** – tvorivé dielne na tému divadlo a film
  - **apríl 2009** – výzva na zapojenie sa do projektu
  - **september – december 2009** - Príprava krátkych (2-10min) autorských divadelných filmov v Štúdiu 12. Filmy budú vytvárané tvorivými tímami, ktoré sa prihlásia na výzvu. Do konca roka 2009 by malo vzniknúť 5 krátkych filmov, ktoré budú zavesené na web stránke Š12.

Názov: 89-09

Čas trvania projektu: priebežne počas roka

Garant projektu: Anna Grusková, Viera Burešová, Katarína Ďurčová

A. Slovenská kľúčová dráma

Kľúčová slovenská dráma oslovuje vyše dvadsať slovenských dramatikov i prozaikov vo veku štyridsať až päťdesiat rokov, aby napísali krátke hry, ktoré budú stvárňovať dnešnú slovenskú realitu so zvláštnym zreteľom na ponovembrový vývoj našej spoločnosti. Cieľom projektu je inšpirovať aktívnych a renomovaných tvorcov z generácie, ktorá v dospelom veku zažila obdobie budovania socializmu, aby sa pokúsili jeho pád i rôzne otvorené aj skryté pokusy o jeho reinkarnáciu reflektovať v podobe kratšej hry. V konečnom dôsledku by dráma mala súčasné spoločenské javy reflektovať v širších súvislostiach. Jednotlivé hry bude spájať motív kľúča, nielen ako symbolu revolúcie. Na konci januára 2009 by sa všetci autori mali stretnúť nad prvými verziami svojich textov a spoločne na nich pracovať. Prvá verejná prezentácia sa formou scénického čítania uskutoční na piatom ročníku festivalu Nová dráma v máji budúceho roku.

Časový priebeh projektu:

- **31. január – 1. február 2009** – dvojdnové sústreďenie s pripravenými hrami v Budmericiach, vzájomné čítanie textov, dotváranie celku, dopracúvanie textov

- **1. marec 2009** – odovzdanie hotových textov
- **marec – apríl 2009** – príprava scénického čítania textov
- **máj 2009** – prezentácia Slovenskej drámy na festivale Nová dráma

B. Výstavy k výročiu Nežnej revolúcie:

Scénografia a divadelný plagát od roku 1989

Výstavy prezentujú výsledky dlhodobého výskumu Divadelného ústavu Bratislava v oblasti divadelného výtvarníctva od roku 1989 po súčasnosť. Jeden projekt prezentuje novátorskú a experimentálnu scénografiu v profesionálnych divadlách, alternatívnych i nedivadelných priestoroch renomovaných súčasných scénografov a kostýmových výtvarníkov dvoch generácií (J. Ciller, J. Zavarský, Š. Hudák, F. Lipták, T. Ciller, E. Rácová,...). Druhý prezentuje plagátovú tvorbu formou tvorivého dialógu divadla a grafického dizajnu, scénografov a grafických dizajnérov.

Termíny prípravných prác na výstavu:

- **Január – marec** – výber scénografík /návrhy, makety, kostýmy, fotografie a plagáty/
– oslovenie odborných pracovníkov – kurátora výstavy
- **apríl – máj** - návrh na výberové konanie na grafiku a architektúru projektu
- **jún – september** – prípravné práce – skompletizovaný výber s textami – spracovanie
a zadanie grafikovi a architektovi
- **október – december** – realizácia výstavy

C. Súťaž o najlepšiu odbornú štúdiu na tému Divadlo a Nežná revolúcia – Deti revolúcie:

Centrum výskumu divadla projektom Deti revolúcie od konca 2008 ponúka študentom vysokých škôl humanitného a umeleckého zamerania kreatívne a povzbudivé prostredie pre výskum. Chce inšpirovať komplexné bádanie u mladých vedcov. Projekt sa skladá z prednáškových cyklov (február, máj) a samostatnej odbornej práce mladých vedcov (september – november) na tému divadlo a nežná revolúcia. Najúspešnejšie štúdie sú finančne ohodnotené a budú sa prezentovať na medzinárodnom vedeckom sympóziu v novembri 2009 počas osláv 20. výročia Nežnej revolúcie.

Názov: Centrum výskumu divadla

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Mgr. Katarína Ďurčová

Stručná charakteristika projektu:

Centrum výskumu divadla vytvára priestor pre skúmanie dejín a teórie slovenského a stredoeurópskeho divadla. Je platformou pre vedeckú a výskumnú prácu slovenských i zahraničných divadelných vedcov. Výskumná činnosť predstavuje dôležitú súčasť pracovných metód odborníkov Divadelného ústavu. Centrum výskumu divadla komplexne využíva centrum fondov a zbierok, ktorými disponuje archív a dokumentácia Divadelného ústavu, ako aj databázu osobností, divadiel, súborov, inscenácií a podujatí slovenských profesionálnych divadiel od roku 1920.

Centrum výskumu divadla okrem koordinácie *Výskumných projektov*, ktorými sú Dejiny slovenského divadla, Dejiny slovenskej drámy, Slovenské divadlo v stredoeurópskom kontexte a Divadelná metodológia a terminológia pripravuje vedecko-vzdelávací cyklus *Learn More* a organizuje súťaž *Mladý vedec*.

Jednou z najdôležitejších úloh centra je aj revitalizácia a využitie dokumentácie a archívu Divadelného ústavu a kooperácia s externými výskumnými pracoviskami a knižnicami na Slovensku a v zahraničí

Názov: Výskumné projekty

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Prof. Vladimír Štefko, Doc. Ján Jaborník

Dejiny slovenského divadla a dejiny slovenskej drámy

Centrum výskumu divadla sa zameriava v prvom rade na výskum dejín slovenského divadla a drámy. Ústredné projekty Dejiny slovenského divadla a Dejiny slovenskej drámy tvoria ťažisko výskumnej práce centra a predstavujú dlhodobý projekt, ktorého výsledkom je vydanie dvoch publikácií. Výskumný projekt sa zameriava nielen na úzko špecializovanú oblasť dejín slovenského divadla a drámy, ale jeho súčasťou je tiež interdisciplinárny prístup, takže cieľom hlavného projektu je vzájomne prepojiť divadelné umenie s celkovou kultúrnou, spoločenskou a politickou situáciou v jednotlivých vývinových obdobiach. Projekt má ambíciu zbaviť sa akýchkoľvek politických a ideologických záťaží a pozrieť sa na vývin a dejiny slovenského divadla objektívne s dôrazom na prvoradosť kritérií umeleckých a estetických.

Cieľom projektu je pripraviť kompletnú dvoj-zväzkovú publikáciu o dejinách slovenského divadla a dejinách slovenskej drámy 20.storočia, ktorá zatiaľ na Slovensku chýba. Cieľovou skupinou čitateľov sú odborní pracovníci v oblasti literatúry, divadla a kultúry vôbec, ako aj študenti stredných a vysokých škôl a laická verejnosť. Projekt prebieha v niekoľkých fázach: zberu materiálu, vedecko-výskumná činnosť, písanie jednotlivých kapitol, lektorovanie, redakčné spracovanie. Autormi jednotlivých kapitol sú slovenskí divadelní vedci. Primárnym prínosom dvoj-zväzkového titulu je vytvorenie prvej ucelenej publikácie tohto druhu v slovenskej teatrologii.

Divadelná metodológia a terminológia

Inovatívny projekt nadväzuje na aktivity spojené s Centrom výskumu divadla a je platformou pre vytváranie a definovanie odbornej terminológie, ktorá musí vychádzať z potrieb súčasného jazyka, praktickej divadelnej tvorby a interdisciplinarít súčasnej divadelnej teórie. Tento teoretický projekt sa opiera o medziodborovú spoluprácu teatrologov, sociológov, lingvistov a kulturológov, taktiež v spolupráci s odborníkmi z ostatných vied o umení. Bude nadväzovať na doterajšie aktivity Divadelného ústavu – vydanie publikácie Patrice Pavisa Divadelný slovník a rozpracovaný slovník tanečného a pohybového divadla na Slovensku. Cieľom projektu je upresňovanie a definovanie odbornej teatrologickej terminológie, ktorá na Slovensku v tejto chvíli absentuje.

III. Činnosť Oddelenia výskumu a edičnej činnosti

Názov: edičné aktivity

Čas trvania projektu: periodicky každoročne, resp. na rok 2009

Garant projektu: Mgr. art. Andrea Domeová

Stručná charakteristika projektu:

Oddelenie výskumu a edičnej činnosti sa sústreďuje na výskum súčasného slovenského a svetového divadla a vydávanie literatúry z oblasti divadelnej teórie a drámy.

Hlavným poslaním OVEČ je podporovať – v súlade so záujmami svojej výskumnej a vydavateľskej koncepcie – tvorivú činnosť v oblasti slovenskej a svetovej divadelnej literatúry s osobitným zameraním na vydávanie základných publikácií, ktoré v ucelenej forme podávajú dôležité údaje o slovenskom profesionálnom divadle. Rovnako dôležitou aktivitou v rámci publikačnej činnosti je rozširovať poznatky o vývoji slovenského i svetového divadla a aktuálnych tendenciách modernej drámy doma i v zahraničí.

V roku 2009 Divadelný ústav vydá vyše desiatky publikácií v rámci pravidelných edícií. Zároveň odborne, redaktorsky, lektorsky pripravuje ďalšie tituly na vydávanie v najbližších rokoch. V rovnakej miere sa podieľa na distribúcii a verejnej prezentácii svojich vydavateľských aktivít.

1. Vydávanie základných publikácií DÚ

Základné publikácie DÚ vychádzajú pravidelne každý rok a sú určené na propagáciu slovenského divadla a drámy doma a v zahraničí, na podporu výskumu slovenského divadla a rozvoja pôvodnej drámy. Spracúvajú základné údaje o divadelnej sezóne formou ročenky a divadelného kalendára.

Divadlá na Slovensku – sezóna 2007 /2008

Divadlá na Slovensku – sezóna 1965/1966   tzv. retroročenka

Ročenka **Divadlá na Slovensku – sezóna 2007 /2008** dokumentuje činnosť divadiel a jednotlivých slovenských umelcov v danej sezóne – obsahuje údaje o premiérach a stavoch súborov v danej sezóne, autorský register, časť In memoriam, údaje o zájazdoch a hosťovaniach, prehliadkach a festivaloch, divadelných výstavách, literatúre, časopisoch a oceneniach.

Tzv. Retroročenka **Divadlá na Slovensku – sezóna 1965/1966** je unikátny dokumentačný materiál, ktorým Oddelenie divadelnej dokumentácie a informatiky mapuje divadelné sezóny v minulom storočí.

V roku 2009 (od konca divadelnej sezóny) prebiehajú aj práce na príprave ďalšej ročenky **Divadlá na Slovensku – sezóna 2008/2009** a paralelne príprava retroročenky **Divadlá na Slovensku – sezóna 1964/1965**.

Divadelný kalendár 2010

Informačný katalóg vo forme kalendára zhrňujúci významné výročia a jubileá žijúcich i nežijúcich divadelných umelcov, ako aj výročia významných divadelných udalostí. Divadelný ústav distribuuje kalendár divadlám, médiám i ďalším kultúrnym inštitúciám v Slovenskej republike a v zahraničí. V inovatívnej forme zároveň podáva obraz o divadelných priestoroch na Slovensku prostredníctvom fotografií divadelných budov a interiérov.

2. Vydávanie pôvodných a prekladových publikácií DÚ

Podpora vydávania pôvodných a prekladových teatrologických prác a divadelných hier patrí k prioritám edičnej činnosti Divadelného ústavu. Ide o dlhodobé, viacročné projekty, náročné na tvorbu rukopisu, jeho redakčné spracovanie i prípravu do tlače.

Pôvodné a prekladové publikácie vychádzajú v edíciách:

Slovenské divadlo

Slovenská dráma

Svetové divadlo

Osobnosti

Slovenská dáma v preklade

Svetová dráma – antológia

Nová dráma/New Drama

Vreckovky

Metodika

Poetika (pripravuje sa)

V rámci edície **Slovenské divadlo** a **Osobnosti** vychádzajú pôvodné diela významných slovenských teatrologov z oblasti slovenskej divadelnej histórie, teórie a kritiky. Mapovanie domáceho divadelného prostredia patrí k najvýznamnejším aktivitám Divadelného ústavu v rámci výskumu divadla a publikačnej činnosti.

V edíciách **Slovenská dráma** publikuje Divadelný ústav pôvodné slovenské divadelné hry klasikov i súčasných dramatikov. Významnou činnosťou je iniciovanie vzniku súčasných slovenských hier priamym oslovením a spoluprácou s autorom. Prostredníctvom súťaže slovenských divadelných hier „Dráma“, ktorej výsledkom sú zbierky divadelných hier vo forme zborníkov, vydáva Divadelný ústav pravidelne slovenské hry renomovaných autorov i debutantov.

Špecifickou edíciou je **Slovenská dráma v preklade**, v rámci ktorej vychádzajú pôvodné slovenské divadelné hry obohatené o teatrologické štúdie a profily súčasných slovenských dramatikov v prekladoch do iných, európskych jazykov. Výbery slovenských hier prinášajú drámy súčasných slovenských autorov, stručné medailóny a bibliografické údaje. Významnou súčasťou knihy je rozsiahla odborná štúdia charakterizujúca domáce literárne a divadelné prostredie.

V rámci edície **Svetové divadlo** vychádzajú väčšinou preložené diela významných svetových teatrologov z oblasti divadelnej histórie, teórie a kritiky. Vďaka tejto edícii otvára Divadelný ústav nebývalé možnosti pre odbornú i laickú verejnosť ponukou základných a k divadlu neodmysliteľne patriacich teoretických prác z celého sveta.

Preklady zahraničných divadelných hier pravidelne vychádzajú v edíciách **Svetová dráma – antológia**, **Nová dráma/ New Drama** a **Vreckovky**.

Edícia **Svetová dráma – antológia** prináša ucelený výber z diela konkrétneho autora, je obohatená o odborné štúdie a precízne bibliografické údaje.

Edícia **Nová dráma/ New Drama** už niekoľko rokov systematicky prináša súčasné divadelné hry, s ktorými sa slovenská odborná či laická verejnosť nemala príležitosť stretnúť.

Vreckovky – hry do vrečka – predstavujú jednu hru svetového autora, doplnenú štúdiou, rozhovorom a stručnou biografiou.

Nová edícia **Metodika** má ambície rozšíriť vedomosti a zručnosti lektorov a učiteľov pri tvorivej práci s najmladšou generáciou autorov dramatických textov.

Pripravovaná edícia **Poetika** prinesie doteraz nepreložené či zrevidované umenovedné texty od antiky po súčasnosť.

Edícia Slovenské divadlo

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikáciách:

Marta Poláková: Tanečná improvizácia

Publikácia je prvým spracovaním témy tanečnej improvizácie. Prehľadným spôsobom podáva informácie o podstate tvorby pohybu a tanca, ale aj o spôsobe výučby tanečnej improvizácie.

Stanislav Vrbka: vybrané kritiky a eseje

Výber z článkov renomovaného kritika Stanislava Vrbku priblíži majstrovské hodnotenie divadelnej tvorby na Slovensku v druhej polovici 20. storočia. Editorom publikácie je teoretický i praktický znalec slovenského divadla Ján Sládeček.

Dejiny slovenského divadla

Reprezentatívna publikácia patrí k prioritným projektom Divadelného ústavu, na jej realizáciu sú naplánované 4 roky. Garantom projektu je doc. Ján Jaborník. Projekt, ktorého vyústením je komplexný materiál (dokumentačný, fotografický, archívny) z fondov a zbierok Divadelného ústavu o dejinách slovenského divadla od založenia prvej profesionálnej scény, tvorí spolu s projektom Dejiny slovenskej drámy výskumnú bázu, od ktorej sa budú odvíjať ďalšie moderné výskumy dejín slovenského divadla. OVEČ vstupuje do spolupráce na tomto projekte v poslednej fáze – príprave publikácie.

Edícia Slovenská dráma

V roku 2009 vyjdú publikácie:

Rastislav Ballek / Martin Kubran: Hry

V rámci jedného z radov edície Slovenská dráma, v rámci ktorého predstavujeme renomovaných súčasných autorov ktorých diela možno vidieť na slovenských javiskách, pripravujeme výber z dramatisácií slovenskej klasiky autorov Rastislava Balleka a Martina Kubrana. Dramatické texty sú zaujímavé vďaka tvorivej metóde autorskej dvojice, ktorá sa pohráva s formou strihovej metódy, montáže a asociatívnych spojení. Plnohodnotnou časťou publikácie budú zábery z inscenácií, ktoré vytvoria plastický obraz inscenovaných adaptácií Balleka a Kubrana.

Dráma 2007 – 2008

Zbierka divadelných hier rovnomennej súťaže dramatických textov sa skladá z dvoch častí, prináša finálové texty dvoch ročníkov – 2007 a 2008. Ako súčasť edície Slovenská dráma prináša divadelné hry víťazných autorov súťaže a popri renomovaných dramatikoch, ktorí sa

zúčastnili súťaže, upriamuje pozornosť na nové talenty v oblasti dramatickej literatúry na Slovensku.

Ivan Stodola – Hry III.

Tretím radom edície Slovenská dráma sú súborné výbery najvýznamnejších slovenských dramatikov od vzniku slovenského profesionálneho divadla. Pripravovaný tretí diel súborného dramatického diela Ivana Stodolu bude obsahovať podrobnú štúdiu, prinesie rozhovory, články autora, zápisky, fotografickú prílohu a doplní tak predchádzajúce dva diely súborného diela dramatika, ktorý sa nezmazateľne zapísal do vývoja slovenskej drámy a mimoriadne i do dejín slovenského činoherného divadla.

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikácii:

Dejiny slovenskej drámy

Štvorročný vedecko-výskumný projekt vzniká v rámci kompetencií Centra výskumu a divadla. Pod odborným dohľadom profesora Vladimíra Štefka prinesie moderný pohľad na dejiny slovenskej drámy od založenia profesionálneho divadla, základné chronologické rozčlenenie udalostí, portréty významných dramatikov a kontextové štúdie k jednotlivým osobnostiam. Vyústením projektu je vydanie rozsiahlej publikácie Dejiny slovenskej drámy.

Edícia Osobnosti

V roku 2009 vyjdú publikácie:

Zuzana Bakošová-Hlavenková: Kroner a Kronerovci

Monografiu Kroner a Kronerovci pripravujeme v edícii Osobnosti v spolupráci s VŠMU. Editorka Zuzana Bakošová-Hlavenková sa v uvedenej monografii zaoberá nielen touto osobnosťou, ktorá poznamenala slovenské divadelné a filmové dejiny, ale aj jeho rodinou (Zuzana Kronerová, Ján Kroner, Terézia Kronerová), ktorá nasledovala v Kronerových šľapajach

Ľubica Krenová: Ladislav Chudík. Pevný bod.

Portrét najvýznamnejšieho hereckého predstaviteľa charakterových i komediálnych postáv, pamätníka zrodu Slovenského národného divadla a jeho najslávnejších období pripravuje Divadelný ústav v spolupráci s vydavateľstvom Slovart.

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikácii:

Marie Reslová: Emília Vášaryová

Autorkou populárno-náučnej publikácie o živote a tvorbe jednej z najvýznamnejších slovenských hereckých osobností v súčasnosti je česká teatrologička a divadelná publicistka Marie Reslová. Popri portréte divadelnej, filmovej a televíznej herečky prináša publikácia množstvo informácií o období činnosti Slovenského národného divadla od šesťdesiatych rokov minulého storočia po dnešok,

Edícia Slovenská dráma v preklade

V roku 2009 budú prebiehať záverečné práce na publikácii:

Súčasná slovenská dráma vo francúzštine

Výber reprezentatívnych dramatických textov popredných slovenských dramatikov a ich prvé predstavovanie vo frankofónnom prostredí. Publikácia bude obsahovať nasledujúce tituly: Viliam Klimáček (*Hypermarket*), Silvester Lavrík (*Uschni, láska moja*), Karol Horák (*La Musica*), Jana Bodnárová (*Sobotná noc*), Peter Pavlac (3. 3. 3.), Milan Lasica a Július Satinský (*Deň radosti*) a Stanislav Štepka (*Generál*).

Preklady slovenských hier vznikajú pre ďalšie kultúrne územia, v roku 2009 pripravujeme a plánujeme:

Slovenská dráma v maďarskom jazyku

Výber z divadelných hier popredných slovenských dramatikov predstaví pre susednú, po maďarsky hovoriacu oblasť tvorbu súčasných slovenských autorov. V užšom výbere sú hry Viliama Klimáčka, Laca Keratu, Evy Maliti-Fraňovej, Zuzany Fereczovej a Vladimíra Jančeka.

Slovenská dráma v srbskom jazyku

Výber z divadelných hier popredných slovenských dramatikov predstaví srbskej verejnosti po prvýkrát v ucelenej forme tvorbu súčasných slovenských autorov.

V roku 2009 sa bude realizovať výber titulov a prekladateľských osobností

Visegrad Drama 3

Visegrádska dráma 3 je tretím zväzkom edície štyroch partnerských divadelných inštitúcií z krajín V4. V rámci projektu každá inštitúcia postupne vyberá a v angličtine vydáva štyri časovo aj tematicky príbuzné divadelné hry z obdobia od prelomu 19. a 20. storočia do súčasnosti. Garantom tretieho zväzku je Divadelný ústav Praha a budú v ňom publikované hry z obdobia šesťdesiatych rokov 20. storočia. Slovenská strana do publikácie prispieva výberom a prekladom slovenskej hry do angličtiny (Škvrny na slnku od Leopolda Laholu), odbornou štúdiou a sprievodnými materiálmi (fotografie, súpisy a pod.)

Edícia Svetové divadlo

V roku 2009 vyjdú publikácie:

Richard Schechner: Performance Theory a iné eseje (pracovný názov)

Dielo svetoznámeho teatrológa, profesora Schechnera, patrí k základným pilierom svetovej umenovednej literatúry a vychádza na Slovensku prvýkrát. Stane sa jednou zo základných teatrologických publikácií na našom trhu.

Prednášky o divadle II.

Zborník habilitačných a dizertačných prác učiteľov pôsobiacich na Vysokej škole múzických umení pripravujeme v spolupráci s Divadelnou fakultou Vysokej školy múzických umení v Bratislave, inovatívne, formou DVD. Publikácia nadväzuje na mimoriadne úspešný prvý zborník inauguračných a habilitačných prednášok - Prednášky o divadle I. Editorom

publikácie a autorom medailónov autorov je profesor Vladimír Štefko, najvýznamnejší predstaviteľ slovenskej teatrologickej obce.

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikácii:

Čítanka z dejín divadelnej réžie V.

V nadväznosti na úspešné predchádzajúce zväzky publikácií Čítanka z dejín divadelnej réžie I., II., III., IV., ktoré patria k najpredávanejším titulom Divadelného ústavu, pripravujeme piaty diel, ktorým sa uzavrie prehľad dejín réžie v dvadsiatom storočí. Publikácia vzniká pod vedením profesora Vysoké školy múzických umení, Ľubomíra Vajdičku, renomovaného divadelného režiséra a bude venovaná pamiatke zostavovateľa prvých zväzkov, Petra Scherhaufera.

Edícia Svetová dráma – antológia

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikáciách:

Elfriede Jelinek: Hry

Dielo významnej súčasnej spisovateľky, nositeľky Nobelovej ceny za literatúru, vyjde na Slovensku prvýkrát v komplexnej a ucelenej podobe. Prierez tvorbou Elfriedy Jelinek patrí k unikátnym vydavateľským počinom a zaradí sa medzi najvýznamnejšie edičné udalosti roka. Editorkou zborníka je Jana Cviková.

Botho Strauss: Hry

Prvá zbierka slovenských prekladov hier významného nemeckého dramatika priblíži tvorbu autora, ktorý je na Slovensku takmer neznámy, ale v európskom kontexte patrí k najvýznamnejším zjavom divadelnej literatúry už desiatky rokov. Zostaviteľom výberu publikácie je dramaturg, režisér a prekladateľ Martin Porubjak..

Edícia Nová dráma / New Drama

V roku 2009 budú prebiehať prípravné práce na publikácii:

Poľská dráma

Výber modernej poľskej drámy je ďalším zborníkom, ktorý predstaví súčasnú európsku dramatickú tvorbu slovenskému teritóriu. Súčasní poľskí autori sa tešia veľkej popularite vo svojej krajine i zahraničí a ich hry uvádzajú prestížne divadelné súbory. Na Slovensku, napriek tomu, že slovenskí divadelníci udržiavajú výborné vzťahy s poľskou kultúrou už desaťročia, dlho chýba prehľad súčasnej dramatickej scény. Publikácia Divadelného ústavu tak prinesie dlho očakávaný titul.

Slovinská dráma

Výber súčasnej slovinskej drámy oboznámi slovenských čitateľov a inscenátorov s divadelnými hrami autorov, ktorí sú na Slovensku neznámi. Moderná slovinská dráma – výberom tém i tvorivou metódou – môže byť pre slovenských divadelných tvorcov inšpirujúcou novinkou, ktorá rozšíri možnosti inscenovania súčasných textov.

Edícia Vreckovky

V roku 2009 plánujeme a pripravujeme publikáciu:

Lucas Svensson: Klaus a Erika

Divadelná hra o zvláštnom vzťahu detí Thomasa Manna. Publikácia v rámci edície Vreckovky prináša súčasnú hru u nás neznámeho autora a obohatí tak slovenský divadelný priestor o ďalšiu z moderných hier.

Edícia Metodika

V roku 2009 vyjde:

Dramaticky mladí (pracovný názov)

V novo pripravovanej edícii Metodika vyjde očakávaný preklad metodologických diel odborníkov na prácu s deťmi školského a stredoškolského veku v tvorivom písaní. Prvý diel prinesie preklad diel zahraničných lektorov, ktorí majú pozitívne skúsenosti s vedením žiakov základných a stredných škôl.

Edícia Poetika

V roku 2009 plánujeme a pripravujeme:

Antika (pracovný názov)

Pod vedením najvýznamnejšieho slovenského filozofa, profesora Marcelliho vzniká kontinuálny prehľad umenovedných textov od antiky po súčasnosť. Prvý diel sa venuje textom o umení v období starovekého Grécka a Ríma.

3. Ideové katalógy, publikácie a materiály

Ideové katalógy, publikácie a materiály sú výstupom významných podujatí a udalostí Divadelného ústavu ako sú výstavy, festivaly, semináre, konferencie a podobne.

Scénografia Projekt 1989

V spolupráci s Oddelením divadelnej dokumentácie a informatiky pripravujeme katalóg scénografie na Slovensku venovaný dvadsiatemu výročiu pádu socialistického režimu na Slovensku.

Kultúra (2007-2013) európsky program na podporu kultúry a umenia.

Brožúrka mapuje projekty podporené grantom Culture, do ktorých sú zapojené slovenské kultúrne inštitúcie.

Publikácia Nová dráma / New Drama

Zborník hlavných aj sprievodných aktivít festivalu Nová dráma / New Drama. Obsahuje informácie o inscenáciách, podujatiach, tvorcoch, fotografickú prílohu.

4. Distribúcia a prezentácia knižných publikácií

Distribúcia

Distribučná činnosť v rámci DÚ zahŕňa uzatváranie komisionálnych zmlúv s kníhkupectvami a knižnými distribútormi v rámci rozširovania a udržiavania distribučnej siete, vyhotovovanie dodacích listov a faktúr, dopĺňovanie predaných titulov zmluvným odberateľom, zasielanie povinných výťažkov nových edičných titulov štátnym a krajským knižniciam, zasielanie ponukových listov školám a knižniciam v SR a ČR, vzájomnú spoluprácu s DÚ Praha pri odbere a predaji kníh. Rozširovanie existujúcej distribučnej siete zahŕňa aj umiestnenie vitrínok so stálou expozíciou kníh DÚ ako i zabezpečenie ich predaja v profesionálnych slovenských divadlách, na festivaloch, knižných veľtrhoch a ďalších kultúrnych podujatiach, distribuovanie knižných publikácií DÚ vydaných v anglickom, príp. inom cudzom jazyku do zahraničných kultúrnych inštitúcií a veľvyslanectiev SR v zahraničí.

Publikácie Divadelného ústavu sa predávajú v Informačnom centre Prospero Divadelného ústavu na prízemí budovy (vchod priamo z ulice).

Prezentácia na knižných veľtrhoch a kultúrnych podujatiach

Prezentácia knižných titulov DÚ zahŕňa predaj a šírenie publikácií, reprezentačných katalógov a ďalších materiálov o Divadelnom ústave na medzinárodných knižných veľtrhoch (Londýn, Frankfurt, Praha, Varšava, Budapešť, Paríž), divadelných festivaloch, Vianočných trhoch a ďalších verejných kultúrno-spoločenských podujatiach. Ohlas na vydávané tituly je veľký a pomáha pri celkovej predajnosti kníh vydávaných Divadelným ústavom.

Inscenované čítania

Slávnostné prezentácie nových publikácií – verejné inscenové predstavenia - patria k významným kultúrno-spoločenským stretnutiam, vďaka ktorým sa kniha dostáva do povedomia širokej divadelnej a čitateľskej verejnosti. Prezentácie pripravujú renomovaní tvorcovia – prekladatelia, režiséri, herci, hudobníci, teoretici v oblasti divadla. Prezentácie sa odohrávajú na domovskej pôde Divadelného ústavu v Štúdiu 12, veľmi často spolupracujeme aj so spoluvydavateľmi a ďalšími organizáciami, vďaka čomu dostávame príležitosť prezentovať publikácie DÚ v širšom rozsahu v Bratislave i iných mestách, dokonca i v zahraničí.

IV. Činnosť Oddelenia vonkajších vzťahov

Názov: Výstavná činnosť

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Mgr. Romana Maliti, doc. Ján Jaborník, Viera Burešová

Charakteristika projektu:

Výstavná činnosť a jej prezentácia na Slovensku a v zahraničí je jednou z hlavných prezentačných činností Divadelného ústavu. Väčšina vystavených dokumentov a exponátov pochádza zo zbierok fondov Divadelného ústavu. Pri príprave a realizácii výstav Divadelný ústav spolupracuje s významnými múzejnými, galerijnými a divadelnými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí. Výstavy prezentujú osobnosti činoherného a hudobného divadla, dramatikov, scénických a kostýmových výtvarníkov, jubilujúce divadlá, divadelnú architektúru, divadelnú fotografiu.

Výstavná činnosť na Slovensku

Výstavná činnosť a jej prezentácia na Slovensku a v zahraničí je jednou z hlavných prezentačných činností Divadelného ústavu. Väčšina vystavených dokumentov a exponátov pochádza zo zbierok fondov Divadelného ústavu. Pri príprave a realizácii výstav Divadelný ústav spolupracuje s významnými múzejnými, galerijnými a divadelnými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí. Výstavy prezentujú osobnosti činoherného a hudobného divadla, dramatikov, scénických a kostýmových výtvarníkov, jubilujúce divadlá, divadelnú architektúru, divadelnú fotografiu.

Prioritným výstavným projektom bude dvojjvýstava Slovenský divadelný plagát / Slovenská scénografia, ktorý bude realizovaná v rámci projektu 89-09.

Divadelný ústav v spolupráci s divadlami a s inými kultúrnymi inštitúciami každoročne pripravuje výstavy venované výročiam významných divadelných osobností (v roku 2009 budú venované osobnostiam ako napr.: Š. Králik, L. Popp, J. Barč-Ivan). Pravidelne sa výstavy uskutočnia v rámci festivalov Nová dráma/ New Drama (Päť rokov Novej drámy; Scénograf M. Tabački) a Divadelná Nitra (reinštalácia výstavy Nový priestor, nová hra).

Výstavná činnosť v zahraničí

Divadelný ústav dlhodobo spolupracuje so Slovenskými inštitútmi a zastupiteľskými úradmi v zahraničí. V roku 2009 plánujeme reinštaláciu malých výstav alebo častí expozícií vo výstavných priestoroch vybraných inštitútov a veľvyslanectiev v zahraničí, na festivale Divadlo bez hraníc/granic Český Těšín a na festivale Stredoeurópsky divadelný kolotoč v Theater Brett Viedeň.

Názov: Spolupráca s divadlami a divadelnými inštitúciami na Slovensku a v zahraničí, analytická, konzultačná a štatistická činnosť pre zriaďovateľa MK SR.

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Mgr. Romana Maliti, PhDr. Diana Selecká, Mgr. art Soňa Komová

Charakteristika projektu:

Náplň kontraktu zahŕňa oblasť zahraničných vzťahov DÚ, oblasť analýz a komunikácie s inými divadelnými inštitúciami, propagáciu slovenského divadla na Slovensku a v zahraničí,

spoluprácu s festivalmi a divadlami, realizáciu internetovej stránky DÚ, spoluprácu s divadlami a nezávislými subjektami, ako aj spoluprácu v oblasti uchovávania a rozvoja spoločného kultúrneho dedičstva stredoeurópskych krajín, odbornú reflexiu súčasného divadelného umenia na Slovensku.

Propagácia slovenského divadla

Ďalšou prioritou Divadelného ústavu je propagácia slovenského divadelného umenia na Slovensku a hlavne v zahraničí. Divadelný ústav je zodpovedný za aktualizáciu údajov o divadelnom dianí na Slovensku v rámci databáz rôznych medzinárodných divadelných inštitúcií, zasiela propagačné materiály, podklady či články pre zahraničné publikácie, časopisy, adresáre či zborníky. Komunikuje s domácimi i zahraničnými divadelnými festivalmi, ktoré majú záujem o vystúpenia slovenských divadelných súborov. Spolupracuje so slovenskými inštitútmi v zahraničí a Ministerstvom zahraničných vecí SR, prostredníctvom ktorých sprostredkúva do zahraničia aktuálne informácie o slovenskom divadelnom dianí a konkrétnych podujatiach ako aj odborné prednášky a scénické čítania hlavne z oblasti súčasnej slovenskej drámy.

Divadelný ústav bude v roku 2009 realizovať aktivity a projekty v rámci niekoľkých rozpracovaných medzinárodných projektov spolupráce (Európska dielňa prekladu 2009 – 2014; TACE – Divadelná architektúra v stredoeurópskom priestore – vývoj, vplyvy, súčasný stav a možnosti ďalšieho vývoja).

Divadelný ústav má nadštandardnú spoluprácu s partnerskými inštitúciami (prevažne divadelných inštitútov a múzeí v krajinách V4 a strednej Európy). na základe zmlúv o spolupráci a realizovaných projektov. V roku 2009 sa bude realizovať niekoľko stretnutí, pracovných rokovaní, spolupráce a individuálnych výjazdov k projektu Divadelná architektúra v strednej Európe. Vybraní odborní zamestnanci Divadelného ústavu budú vyslaní na stáže a pracovné stretnutia do partnerských inštitúcií. Počas festivalu Nová dráma / New Drama 2009 sa bude konať už tradičné pracovné stretnutie partnerských inštitúcií Divadelného ústavu.

Prioritami Divadelného ústavu je prezentácia svojich aktivít a slovenského divadla na Slovensku a v zahraničí smerom k zahraničnému odbornému prostrediu. Prijatia hostí realizuje počas reprezentatívnej udalosti – festivalu Nová dráma/ New Drama. Hostami festivalu v roku 2009 budú reprezentanti (riaditelia, umeleckí riaditelia, selektori a manažéri) medzinárodných festivalov súčasnej drámy a súčasného divadla; teatroológovia, kritici a publicisti; kultúrne manažéri a producenti z vybraných európskych krajín. V roku 2009 sa bude konať komplexná a cielená prezentácia a propagácia slovenského divadla počas plenárneho mítingu IETM 2009 (umelecký program predstaví desiatky inscenácií a divadelných projektov z celého Slovenska; pracovný program predstaví slovenských odborníkov v oblasti divadla a drámy; špeciálna sekcia programu tzv. info cells predstaví najzaujímavejšie oblasti a osobnosti slovenského divadla a drámy).

Divadelný ústav v roku 2009 vydá DVD KIOSK II. – FESTIVALS s interaktívnou, komplexnou prezentáciou a informáciou o divadelných festivaloch na Slovensku.

Jednotliví odborní pracovníci Divadelného ústavu sa ďalej vo výraznej miere spolupodieľajú na príprave medzinárodných divadelných podujatí na Slovensku a sledovaní zahraničného divadelného umenia prostredníctvom účasti na medzinárodných festivaloch, konferenciách, seminároch, kolokviách.

Prioritné aktivity sa budú pripravovať a realizovať v rámci prioritných projektov Divadelného ústavu pre rok 2009 v oblasti zahraničnej spolupráce a prezentácie.

Analytická činnosť a štatistika

Divadelný ústav pripravuje stanoviská k návrhom medzinárodných zmlúv, podklady na rokovanie ministra kultúry, resp. iných členov vlády, vyjadruje sa k návrhom legislatívnych zmien, spracováva analýzy niektorých čiastkových kultúrno-politických otázok a tiež informácie o repertoári divadiel, o pripravovaných premiérach a iných divadelných podujatiach vrátane divadelných festivalov. Súčasťou je tiež príprava štatistických výkazov a z nich vyplývajúcich porovnaní o slovenských profesionálnych štátnych a neštátnych divadlách. Ročný výkaz o profesionálnom divadle KULT (MK SR) 12-01 a KULT (MK SR) 17-01 sa realizuje priebežne počas celého roka.

Spolupráca s divadlami, mimovládnymi organizáciami a inými neziskovými inštitúciami.

Divadelný ústav pravidelne komunikuje a spolupracuje s divadelnými organizáciami na Slovensku vrátane mimovládnych združení v oblasti divadelného života. Informuje odbornú ako aj širšiu divadelnú obec o svojich aktivitách, reaguje na aktuálne zahraničné ponuky vrátane poskytovaných grantov v oblasti divadla a kultúry, sprostredkúva informácie divadelným súborom, združeniam a asociáciám. S divadelnými inštitúciami a organizáciami Divadelný ústav spolupracuje pri príprave konferencií, kolokvií, knižných prezentácií, scénických čítaní dramatických hier, príprave tvorivých dielní i pri príprave neperiodických publikácií. Divadelný ústav je členom viacerých medzinárodných mimovládnych združení a sietí (IETM – Neformálne európske divadelné stretnutie, SIBMAS – Medzinárodná asociácia knižníc a múzeí divadelného umenia, ENICPA – Európska sieť informačných centier dramatických umení, CULTURE ACTION EUROPE – Európske fórum pre umenia a kultúrne dedičstvo, FIRT – Medzinárodná federácia pre divadelný výskum), vykonáva správu Medzinárodného divadelného inštitútu ITI na Slovensku a vytvára podmienky pre činnosť ďalších mimovládnych organizácií (Medzinárodná asociácia divadelných kritikov – AICT, Medzinárodná asociácia divadiel pre deti a mládež – ASSITEJ, Medzinárodná organizácia scénografov, divadelných architektov a technických pracovníkov divadla – OISTAT a i.).

Spolupráca zahŕňa oblasť vonkajších a zahraničných vzťahov DÚ, analýz a komunikácie s inými divadelnými inštitúciami, propagáciu slovenského divadla na Slovensku a v zahraničí, spoluprácu s festivalmi a divadlami, realizáciu internetovej stránky DÚ, spoluprácu s divadlami a nezávislými subjektmi, ako aj spoluprácu v oblasti uchovávania a rozvoja spoločného kultúrneho dedičstva stredoeurópskych krajín, odbornú reflexiu súčasného divadelného umenia na Slovensku.

Ďalšou prioritou Divadelného ústavu je propagácia slovenského divadelného umenia na Slovensku a v zahraničí. Divadelný ústav je zodpovedný za aktualizáciu údajov o divadelnom dianí na Slovensku v rámci databáz rôznych medzinárodných divadelných inštitúcií, zasiela propagačné materiály, podklady či články pre zahraničné publikácie, časopisy, adresáre či zborníky. Komunikuje s domácimi i zahraničnými divadelnými festivalmi, ktoré majú záujem o vystúpenia slovenských divadelných súborov. Spolupracuje so slovenskými inštitútmi v zahraničí a Ministerstvom zahraničných vecí SR, prostredníctvom ktorých sprostredkúva do zahraničia aktuálne informácie o slovenskom divadelnom dianí a konkrétnych podujatiach ako aj odborné prednášky a scénické čítania hlavne z oblasti súčasnej slovenskej drámy.

V roku 2009 sa Divadelný ústav zameria na aktívnu účasť slovenských reprezentantov a odborníkov na výročných zasadaniach, seminároch a konferenciách uvedených zahraničných organizácií. Jednotliví odborní pracovníci Divadelného ústavu sa budú vo výraznej miere spolupodieľať na príprave medzinárodných divadelných podujatí na Slovensku a sledovaní zahraničného divadelného umenia prostredníctvom účasti na medzinárodných festivaloch, konferenciách, seminároch či kolokviách.

Internetová stránka

(anglická mutácia a spolupráca na aktualizácii www.theatre.sk s PMO DÚ)

Internetové stránky Divadelného ústavu na adrese www.theatre.sk slúžia širokej laickej i odbornej verejnosti. Ich obsahom nie sú len informácie dotýkajúce sa činnosti Divadelného ústavu, ale aj všetkých najdôležitejších oblastí divadelných aktivít na Slovensku a v zahraničí. Ide predovšetkým o kontakty a funkčné internetové prepojenia na divadlá, organizátorov festivalov, časopisy, slovenské centrá mimovládnych organizácií a iné divadelné inštitúcie. Obsahom stránok sú aktuálne informácie o divadelných podujatiach doma i v zahraničí, prepojenia na partnerov Divadelného ústavu z krajín V4, na medzinárodné databázy a siete. Súčasťou informačnej činnosti DÚ v tejto oblasti je aj získavanie informácií o medzinárodných grantoch v oblasti kultúry a divadla, či už prostredníctvom internetu, zahraničných periodických a neperiodických publikácií alebo prostredníctvom vybudovaných kontaktov DÚ ako aj ich následné sprostredkovanie jednotlivým organizáciám. Na stránkach sa nachádzajú aj informácie, ktoré organizácia zverejňuje v zmysle Zákona 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. Súčasťou webstránky je napr. fotogaléria a verejné diskusné fórum.

V roku 2007 rozšíril Divadelný ústav svoj internetový portál o samostatnú stránku multimediálneho kultúrneho priestoru pre novú drámu Štúdia 12 www.studio12.sk, pre sieť divadelných kritikov a odborný časopis Kód www.casopiskod.sk a pre festival Nová dráma / New Drama www.novadrama.sk.

V roku 2009 bude Projektovo-marketingové oddelenie DÚ realizovať komplexnú revíziu, redizajn a revitalizáciu webovej stránky, okrem iného s cieľom on-line sprístupnenia informatizovaných a digitalizovaných jednotiek. Mutáciu webstránky v anglickom jazyku zabezpečuje Oddelenie vonkajších vzťahov DÚ.

Reflexia slovenského divadla

Koncom roka 2006 vytvoril Divadelný ústav v spolupráci s Vysokou školou múzických umení a Slovenským centrom AICT sieť divadelných kritikov a informačný systém **IS Theatre.sk – monitoring divadla na Slovensku**. Projekt vyplnil prázdne miesto v oblasti hodnotenia divadelného umenia a vzájomnej konfrontácie divadelných praktikov a teoretikov. Aktívnym a systematicky aktualizovaným výstupom projektu je podstránka na www.theatre.sk, ktorá je pravidelne dopĺňaná o nové recenzie premiér slovenských divadiel.

Výstupom spolupráce a aktivizácie criticalkej obce je odborný mesačník *kod – konkrétne o divadle*. V roku 2009 bude Divadelný ústav pokračovať vo vydávaní odborného mesačníka *Kód – konkrétne o divadle* a bonusového čísla v anglickom jazyku o aktuálnom divadelnom dianí na Slovensku *The Code to the Slovak Theatre*. Vydávanie mesačníka je realizované v rámci prioritného projektu na rok 2009.

Reflexia zahŕňa tiež organizovanie odborných podujatí (kolokvií, seminárov, sympózií, konferencií) a vzdelávacích seminárov (workshopy, prednáškové cykly) v spolupráci s odbornými inštitúciami na Slovensku (SC AICT, DF VŠMU, Združenie divadelníkov na Slovensku, Slovenská akadémia vied, Filozofická fakulta UK).

V. Činnosť kancelárie Kultúrneho kontaktného bodu

Názov kontraktu: Kontrakt na prevádzku kancelárie Kultúrneho kontaktného bodu

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Mgr. art. Zora Jaurová

Charakteristika projektu:

Kultúrne kontaktné body (Cultural Contact Points – CCP) vznikali v členských a kandidátskych krajinách Európskej únie od roku 1998 v súvislosti s prípravou a realizáciou najväčšieho rámcového programu Spoločenstva na podporu kultúry Kultúra 2000. Od roku 2007 program pokračuje novou fázou pod názvom Kultúra (2007 – 2013). KKB Slovensko je zriadený ako koordinačné centrum pre implementáciu uvedeného programu v Slovenskej republike.

Hlavná činnosť kancelárie Kultúrneho kontaktného bodu súvisí s realizáciou programu Kultúra a súvisiacich aktivít Európskej komisie. Monitoruje a sprostredkúva informácie o kultúrno-spoločenských procesoch v krajinách EÚ, zabezpečuje propagáciu programu Kultúra, distribuuje výzvy na predkladanie žiadostí o grant, ako aj iných dokumentov pre kultúrny sektor, ktoré vydáva generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre vzdelávanie a kultúru, organizuje informačné kampane, organizuje vzdelávacie programy, workshopy, semináre, prednášky, spolupracuje s príslušnými inštitúciami v krajine, ktoré podporujú kultúrny sektor, zúčastňuje sa pravidelných stretnutí kancelárií Kultúrnych kontaktných bodov, sprostredkúva informácie realizáciou internetovej stránky KKB.

Propagácia programu Kultúra 2000

Prvoradou aktivitou kancelárie Kultúrneho kontaktného bodu je zaisťovať propagáciu programu Kultúra (2007-2013) a zabezpečovať informovanosť občanov SR o programe, aby bola umožnená účasť na programe čo najväčšiemu počtu profesionálov z oblasti kultúry. Za týmto účelom KKB poskytuje domáce a európske medzinárodné kontakty, informačné, konzultačné a poradenské služby ohľadne partnerstva pri spracovávaní projektov. Dôležitou činnosťou je aj konzultačná a koordinačná pomoc pri vypracovávaní projektov a vyplňovaní prihlášok (úlohou KKB však nie je vyplňovanie formuláru a ani jeho zasielanie do Európskej komisie). KKB poskytuje pomoc pri hľadaní partnerov prostredníctvom siete kultúrnych kontaktných bodov v krajinách participujúcich na programe Kultúra, ako aj prostredníctvom partnerských kontaktov v zahraničných medzinárodných organizáciách a kultúrnych inštitúciách. Každoročne organizuje sieť informatívnych seminárov, prednášok a workshopov s cieľom rozšíriť v maximálnej miere informácie o programe a možnostiach partnerstiev na európskej úrovni.

Vytváranie databáz

Dôležitou časťou aktivít KKB je vytváranie databáz kultúrnych operátorov a inštitúcií pôsobiacich na Slovenskej pôde, taktiež partnerov v rámci tematických zoskupení a existujúcich európskych kultúrnych sietí, ktoré sú uvádzané na internetovej stránke KKB, aby boli prístupné čo najširšiemu spektru kultúrnych inštitúcií a kultúrnych operátorov na Slovensku.

Zahraničné aktivity KKB

Pracovníci KKB sa zúčastňujú medzinárodných podujatí, konferencií a seminárov s cieľom získať prehľad o dianí v európskom kultúrnom sektore, vytvárať kontakty za účelom budúcich partnerstiev a informovať o dianí v slovenskom kultúrnom sektore v zahraničí. Zároveň sa zúčastňujú akcií a podujatí poriadaných Európskou komisiou a pravidelných stretnutí siete kancelárií KKB z celej Európy.

Pravidelné pracovné stretnutia pracovníkov KKB z celej Európy sa konajú dvakrát ročne, vždy v predsedníckej krajine EÚ. Cieľom podujatí je vždy zhodnotiť posledný vývoj programu Kultúra, výmena skúseností a poznatkov kancelárií KKB za obdobie od posledného oficiálneho stretnutia, informácia o podaných projektoch, návrhy, pripomienky a riešenia v rámci jednotlivých krajín. Podujatí sa zúčastňujú aj pracovníci Európskej komisie a zástupcovia momentálneho predsedníctva EÚ. Významnou súčasťou konferencie je oboznamovanie sa priamo v teréne s rôznymi typmi kultúrnych projektov, podporených z európskych zdrojov.

Popri pravidelných konferenciách sa pracovníci KKB majú možnosť bližšie zoznámiť so systémom a náplňou práce na pracovných pobytov v iných kanceláriách Kultúrnych kontaktných bodov, kde hosťujúca kancelária vytvára podmienky na pracovné stretnutia s predstaviteľmi rôznych kultúrnych inštitúcií a s kultúrnymi operátormi a tak predstavuje kultúrnu politiku danej krajiny.

Internetová stránka

Internetová stránka www.ccp.sk slúži širokej verejnosti, kultúrnym inštitúciám a iným kultúrnym operátorom na Slovensku i v zahraničí. Stránka pravidelne informuje o aktivitách koordinačného centra Kultúrneho kontaktného bodu a o aktuálnom vývoji programu Kultúra a iných európskych finančných zdrojov pre kultúrne a umelecké projekty. Poskytuje všetky dostupné informácie o programe Európskej únie Kultúra, ciele a kritéria programu, informácie o aktuálnej výzve, špecifikácie a ďalšie potrebné formuláre. Dokumenty vydané Európskou komisiou sú prístupné nie len v originálnej verzii, ale aj preložené do slovenského jazyka.

Pre kultúrnych operátorov a potenciálnych žiadateľov sú na stránke rôzne možnosti hľadania partnerov na projekty, či už je to cez kontakty Kultúrnych kontaktných bodov, zápisom do špeciálnej databázy, ktorá umožňuje vyhľadávanie partnerov a spoluorganizátorov pri jednotlivých projektoch, alebo výzvy operátorov z iných krajín, ktorí hľadajú partnerov.

Medzi dokumentmi o programe Kultúra je aj archív podrobného zoznamu podporených projektov zo slovenskou účasťou s kontaktnými údajmi.

Stránka okrem informácií o programe Kultúra poskytuje informácie aj o ďalších programoch a grantoch, určených na podporu medzinárodnej kultúrnej spolupráce.

Popri informáciách o programe Kultúra a iných programoch EÚ stránka ponúka informačné materiály a dokumenty o Európskej únii a kultúre.

Časť stránky je dostupná aj v anglickom jazyku.

Náklady projektu predstavujú okrem relevantných mzdových nákladov aj náklady na organizáciu konferencií, seminárov, realizáciu tlačových produktov, priebežnú aktualizáciu webovej stránky, jej účelnú inováciu a prepracovávanie, prenájom www priestoru, preklady dokumentov a textov z a do angličtiny, náklady na domáce a zahraničné pracovné cesty.

Špecifické projekty 2009

- koncepčná a organizačná spolupráca pri príprave výročnej konferencie IETM (nadhárodný network v oblasti scénického umenia), ktorá sa uskutoční v apríli 2009 v Bratislave
- spolupráca s rôznymi subjektami pri podujatiach, súvisiacich s Európskym rokom kreativity a inovácií 2009 (konferencie, semináre, prezentácie)
- spolupráca s projektom Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013 (poskytovanie informácií, sprostredkovanie kontaktov)

VI. Činnosť Centra pre komunitné divadlo – Divadlo z Pasáže

Názov kontraktu: Kontrakt na prevádzku Centra pre komunitné divadlo – Divadlo z Pasáže

Čas trvania projektu: dlhodobý

Garant projektu: Ing. Matúš Petričko

Charakteristika projektu:

Centrum pre komunitné divadlo – Divadlo z Pasáže je súčasťou Divadelného ústavu od 15. 11. 2005. Centrum pre komunitné divadlo vykonáva komunitnú divadelnú činnosť a s ňou súvisiace umelecké a kultúrne aktivity smerujúce k znevýhodneným skupinám obyvateľstva a zabezpečuje prezentáciu tejto činnosti aj smerom k zahraničiu. Okrem toho zabezpečuje a koordinuje budovanie centrálnej databázy informácií o komunitnom umení na Slovensku s dôrazom na divadelné umenie.

Centrum pre komunitné umenie systematicky zhromažďuje, spracováva, uchováva a sprístupňuje dokumentačné, audiovizuálne materiály o komunitnom umení na území Slovenska a najmä o Divadle z Pasáže (texty divadelných hier, scenáre, režijné knihy, fotografické a propagačné materiály, scénografiká, audiovizuálne nahrávky divadelných inscenácií, nahrávky dokumentárnych filmov z oblasti divadla a ďalšie materiály).

Centrum pre komunitné divadlo zabezpečuje vzdelávacie a konzultačné aktivity pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva a v tejto súvislosti organizuje a podieľa sa na realizácii seminárov, kolokvií, konferencií, prednášok, tvorivých dielní a spolupracuje pri festivaloch v Slovenskej republike a v zahraničí.

Ciele projektu:

Základným cieľom Centra pre komunitné divadlo – Divadla z Pasáže je vo svojej činnosti prepájať kultúrnu, umeleckú a sociálnu oblasť. Uvedené aktivity sa uskutočňujú formou inscenácií, vzdelávacích kurzov, školení a workshopov.

Domáce a zahraničné aktivity

Okrem skúšania a prezentácie divadelných produkcií sa centrum/divadlo venuje organizácii workshopov, školení – či už vo vnútri samotnej organizácie so smerovaním k skvalitneniu umeleckých zručností hercov a teda umeleckej činnosti divadla, alebo smerom von so zámerom prekračovať hranice, vzdelávať a spájať ďalšie podobne angažované organizácie. Kontinuálnou workshopovou činnosťou dáva centrum možnosť rozvíjať zručnosti ďalších inštitúcií a ľudí, ktorí pracujú s komunitami. Jedinečnosť činnosti divadla nielen v slovenských reáliách, ale aj v kontexte medzinárodných komunitných centier a organizácií, umožňuje nadväzovať kontakty s podobnými organizáciami v zahraničí, zdieľať a konfrontovať slovenskú skúsenosť s komunitným divadlom alebo centrom v zahraničí (napríklad z Južnej Ameriky, Afriky, Peru, Belgicka, Nemecka, Slovenska atď.).

Prípravná fáza v roku 2009: príprava nových inscenácií divadla, nadviazanie širšej spolupráce s Akadémiou umenia v BB, pásmo workshopov pre študentov, širokú aj odbornú verejnosť a hercov divadla, účasť na zahraničných divadelných festivaloch v Ukrajine,

Rakúsku, Nemecku, Poľsku, Holandsku a Česku, nadviazanie spolupráce s komunitným divadlom v Izraeli, pokračovanie projektu Príbeh v komunite.

Workshopy a semináre pre žiakov základných, stredných a vysokých škôl

- a) workshopy v priestoroch divadla alebo priamo na školách
- b) semináre v rámci hodín etiky, estetiky a vysokoškolských prednášok umeleckých a pedagogických škôl
- c) vytvorenie možnosti praxe pre študentov vysokých škôl

Cieľom projektu je predstavenie činností a náplne Divadla z Pasáže, oboznámenie žiakov so životom ľudí so špeciálnymi potrebami, diskusia na tému komunit, života komunit v spoločnosti a ich integrácie. Predstavenie podstaty tvorby a fungovania komunitných divadiel.

Cieľom je aj vycestovať do miest, kde nie je možné hrať divadelné predstavenie.

Verejné skúšky divadla

Sprístupnenie divadelných skúšok študentom ale aj širokej verejnosti s možnosťou priamo sa zapojiť do hlasovej a pohybovej prípravy hercov na predstavenie, vidieť priamo metódy práce s ľuďmi s mentálnym postihnutím na javisku, vidieť proces vzniku divadelných predstavení a tým nahliadnuť do zákulisia divadla. Tento projekt priamo nadväzuje na projekt Príbeh v komunite určený ľuďom, ktorí majú záujem pracovať s komunitou formou divadla.

Interná vzdelávacia činnosť

Neustálym doladovaním a zlepšovaním systému vzdelávania hercov sa vytvára jedinečný umelecký vzdelávací systém pre ľudí so špeciálnymi potrebami.

Divadlo z Pasáže plánuje v roku 2009 pokračovať v metodike vzdelávania svojich hercov. Vytvoril sa vzdelávací tím zložený z lektorov výtvarného prejavu, hudby, spoločenského tanca, pohybu, divadelného prejavu, fyzioterapie, relaxácie, hodín komunikácie a všeobecného prehľadu.

Pre hercov divadla sa pripravujú aj workshopy z lektormi zo zahraničia a Slovenska.

Vďaka prehĺbeniu spolupráce so slovenskými i zahraničnými umelcami a pedagógmi dochádza k skvalitneniu výučby a zároveň väčšie množstvo lektorov umožňuje kvalitnejší individuálnejší prístup.

Umelecká činnosť

Divadlo i naďalej plánuje prezentovať svoje predchádzajúce inscenácie: Diagnóza: Túžba, Amerika podľa Kafku, Nebíčko, Robinson, Femme Fatale.

Nové projekty:

- CHRÁNENÉ ÚZEMIA, nová autorská inscenácia Divadla z Pasáže
- ŠTÚDIOVÉ PREDSTAVENIE, divadlo upravilo jednu zo svojich miestností (skúšobňu) na malé divadelné štúdio pre 30 divákov. V roku 2009 sa bude pripravovať autorská inscenáciu divadla určenú práve do týchto priestorov.
- DIVADLO PRE KAŽDÉHO

Nadväzovanie spolupráce s domovmi dôchodcov, detskými ozdravovňami, detskými domovmi a s organizáciami pracujúcimi so sociálne slabými skupinami. Ide o benefičné produkcie Divadla z Pasáže.

Rozšírenie spolupráce s Akadémiou umenia v Banskej Bystrici

Prvoradým zámerom projektu je rozšíriť spoluprácu divadla s jednotlivými katedrami a ich študentmi. Študenti a ich prednášajúci sa budú môcť priamo zapájať do prípravy workshopov, inscenácií i pri organizovaní ďalších projektov divadla.

Turné divadla po mestách Slovenska: Hovorte s nami

Projekt Hovorte s nami predstavuje divadelnú činnosť aj mimo Banskej Bystrice. Na základe predchádzajúceho úspešného turné, sa plánuje v projekte pokračovať. Súčasťou tohto projektu sú okrem divadelných produkcí aj diskusie, workshopy a prednášky zamerané na tému znevýhodnených skupín, komunitného divadla a jeho úlohy v divadelno-spoločenskom dianí.

Výstava v Národnom múzeu v Budapešti

Tento projekt bude vyvrcholením medzinárodnej spolupráce s komunitnými centrami v Európe. Na projekte participujú centrá z Nemecka, Slovinska, Maďarska a Divadlo z Pasáže ako reprezentant Slovenska. Výsledky projektu budú prezentované v Budapešti, krátkym performance, výstavou fotografií a obrazov, ktoré vznikli počas projektu.

Pokračovanie projektu Príbeh v komunite

Organizovanie ďalšieho vzdelávania pre ľudí v oblastiach komunitného divadla.

Vzdelávanie je určené:

- pre ľudí, ktorí pracujú s komunitami v oblasti sociálnej práce,
- umeleckých pracovníkov,
- širokú verejnosť

Internetová stránka

Internetová stránka www.divadlozpasaze.sk slúži širokej verejnosti, kultúrnym inštitúciám, umelcom, sociálnym pracovníkom, komunitným centrom a komunitám, ľuďom pracujúcim s marginalizovanými skupinami. Stránka pravidelne informuje o aktivitách Centra pre komunitné divadlo a o aktuálnom vývoji jednotlivých projektov, predstavení a workshopov. Jej súčasťou sú podsekcie, ktoré by v budúcnosti mali slúžiť ako platforma pre ľudí pracujúcich s komunitami na vymieňanie skúseností, podnetov, nápadov. Jej činnosť sa plánuje v roku 2009 rozvinúť nielen smerom k informáciám a ich toku smerom k recipientovi (mailing list), ale aj ako komunikačný a diskusný virtuálny priestor, kde sa ľudia s podobnými problémami a záujmami stretávajú a odovzdávajú si informácie, či sa navzájom inšpirujú. Stránka by mala poskytovať nielen informácie pre možných spolupracovníkov zo Slovenska, ale vytvorením jej jazykovej alternatívy (preklad do angličtiny, príp. aj nemčiny) poskytnúť dostatok materiálu aj pre zahraničných partnerov a divadelné inštitúcie.

V súvislosti s tretím ročníkom Medzinárodného festivalu Arteterapia sa plánuje vytvoriť nová podsekcia. Rovnako, pri rozvíjajúcich sa projektoch (Hovorte s nami, Príbeh v komunite), stránka bude poskytovať priestor pre virtuálnu databázu inštitúcií i jedincov zaujímajúcich sa o arteterapiu a divadelnú činnosť. Spolu s rastúcimi projektmi a kontaktmi bude rásť i webová stránka.

V súčasnosti webová stránka poskytuje informácie o:

- programe, projektoch, mediálnej odozve, zamestnancoch a celkovej činnosti Divadla z Pasáže
- Dennom stacionári pri Divadle z Pasáže
- Chránenom bývaní DOM pri Divadle z Pasáže
- Odkaz na predposledný a posledný ročník Medzinárodného festivalu Arteterapia
- Poskytuje priestor na postrehy a otázky divákov, potencionálnych spolupracovníkov.

